

«ТАСДИҚ МЕКУНАМ»

Ректори Донишгоҳи (Славянии) Россия ва
Тоҷикистон, доктори илмҳои иқтисодӣ,
профессор

Иброҳимзода И.Р.

«05» 10.08.2025 соли 2025

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Азамзода Акмал Азам дар мавзӯи “Хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ пешниҳод шудааст

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Таҳқиқоти диссертатсионии Азамзода Акмал Азам дар мавзӯи “Хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертатсионӣ мувофиқи фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз санаи 01.04.2022 №95/шд ва 25.10.2024 №407/шд ҳуқуқи қабули диссертатсияро барои Ҳимоя дода шудааст, мувофиқ мебошад.

Мубрами мавзӯи таҳқиқот. Таҳқиқи ҷиноят ва раванди тафтиши он яке аз рукнҳои асосии фаъолияти мақомоти прокуратура ва ниҳодҳои ҳуқуқӣ ба ҳисоб меравад. Самаранокии тафтиш ба таври мустақим ба сатҳи ҳалли ҷиноятҳо ва таъмини ҳуқуқи шаҳрвандон вобаста мебошад.

Дар ин замина, истифодаи техникаи криминалистикӣ ҳамчун воситаи махсуси тафтишӣ яке аз омилҳои муҳимтарини таъмини дурустии муайянкунии ҳолатҳои ҷиноят ба ҳисоб меравад. Техникаи криминалистикӣ, ки ба гурӯҳи усулҳо ва воситаҳои махсуси муайянкунии ва ҳифзи далелҳо дохил мешавад, на танҳо равандҳои ҷамъоварӣ ва ҳифзи далелҳоро осон мегардонад, балки ба таҳлили дурусти далелҳо ва муайянкунии алоқамандии онҳо бо ҷиноят мусоидат мекунад.

Масъалаи истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дорои аҳамияти назариявӣ ва амалӣ мебошад. Аз ҷиҳати назариявӣ, ин масоил ба таҳқиқи самаранокии усулҳои тафтишӣ, стандартҳои ҳифзи далелҳо ва вазифаҳои ҳуқуқӣ дар раванди ҷустуҷӯ ва тафтиш дахл дорад. Аз ҷиҳати амалӣ бошад, таҷриба нишон медиҳад, ки истифодаи техникаи криминалистикӣ бо мушкилоти гуногун рӯбарӯ аст. Аз ҷумла, масъалаҳои ҳуқуқӣ ва меъёрӣ, сатҳи тайёрии касбӣ ва малакаи шахсони масъул, ҳамчунин мавҷудияти таҷҳизоти нав ва усулҳои муосир метавонанд самаранокии истифодаи ин воситаҳоро маҳдуд созанд. Дар робита ба ин, таҳқиқи таҷрибаи амалии истифодаи техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят ва муайян кардани мушкилоти назариявӣ ва амалӣ аз ҷиҳати илмӣ ва амалӣ аҳамияти бузург дорад.

Мақсади таҳқиқ ин аст, ки бо таҳлили равандҳои амалии тафтиши ҷиноят ва истифодаи техникаи криминалистикӣ роҳҳои беҳтар намудани онҳо муайян карда шаванд. Ин таҳқиқ имконият медиҳад, ки масъалаҳои назариявӣ ва методологии криминалистика, аз ҷумла, усулҳои ҳифзи далелҳо, истифодаи воситаҳои техникӣ дар раванди экспертизаи судӣ ва амалигардонии чораҳои оперативӣ-ҷустуҷӯӣ, ба таври ҳамоҳанг бо талаботи қонунгузорӣ арзёбӣ гарданд.

Ҳамчунин, таҳқиқи мавзӯ ба баланд бардоштани дараҷаи самаранокии фаъолияти муфаттишони прокуратура ва такмили таҷрибаи амалии онҳо дар истифодаи техникаи криминалистикӣ мусоидат менамояд. Дар шароити муосир, ки ҷинойтҳо мураккаб гардидаанд, истифодаи техникаи махсуси криминалистикӣ на танҳо зарур аст, балки яке аз омилҳои муҳимтарини таъмини адолати судӣ ба шумор меравад. Бо таваҷҷуҳ ба ин, таҳқиқи равандҳои муайянкунии далелҳо, ҳифзи онҳо ва истифодаи технологияҳои муосир дар раванди тафтиши ҷинойт аз ҷиҳати назариявӣ ва амалӣ аҳаммияти аввалиндараҷа дорад.

Таҳияи роҳҳои оптималии истифодаи техникаи криминалистикӣ ва баррасии мушкилоти назариявӣ ва амалӣ имконият медиҳад, ки фаъолияти тафтишӣ самараноктар гардад ва заминаи таҳияи стандартҳо ва дастурҳои методологӣ барои муфаттишони прокуратура фароҳам оварда шавад. Аз ин лиҳоз, мавзӯи таҳқиқ “Хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷинойт: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ” дорои аҳаммияти илмӣ ва амалӣ мебошад ва таҳияи он барои густариш додани донишҳои назариявӣ ва амалии соҳаи криминалистика аҳаммияти воқеан муҳим дорад.

Дараҷаи асоснокии гузориши илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудааст. Дараҷаи асоснокии гузориши илмӣ дар ин диссертатсия, асосан дар таҳлили ҳамаҷонибаи масъалаҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷинойт зоҳир мешавад. Таҳқиқ ҳам масъалаҳои назариявӣ ва ҳам таҷрибаи амалии мақомоти тафтиширо фаро мегирад. Аз ҷиҳати назариявӣ, масъалаҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ ба таҳлили усулҳои ҳифзи далелҳо, меъёрҳои ҳуқуқӣ ва вазифаҳои муфаттишон равона шудаанд, ки ба рушди илмии соҳаи криминалистика ва фаъолияти судӣ-экспертӣ мусоидат менамоянд. Аз ҷиҳати амалӣ,

таҳқиқ ба мушоҳида ва таҳлили таҷрибаи муфаттишони прокуратура дар истифодаи техникаи махсуси криминалистикӣ равона шудааст, ки дар он сатҳи самаранокии усулҳо, мавҷудияти таҷҳизоти муосир ва сатҳи малакаи касбии шахсони масъул мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Ин замина, барои муайян намудани камбудӣҳо ва таҳия намудани роҳҳои беҳтаркунии раванди тафтиши ҷиноят ва истифодаи техникаи криминалистикӣ хизмат мекунад. Муносибати назариявӣ ва таҷрибавии истифодаи техникаи криминалистикӣ нишон медиҳад, ки баҳогузориҳои самаранокии усулҳо ва воситаҳо барои таҳкими раванди тафтиши ҷиноят аҳаммияти муҳим дорад ва имконият медиҳад, ки натиҷаҳои таҳқиқот дар амал татбиқ карда шаванд.

Аз хулосаҳо бармеояд, ки истифодаи техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят барои ҳифзи дурусти далелҳо, муайянкунии алоқамандӣ ва таҳлили маълумоти ҷиноятӣ аҳаммияти калидӣ дорад. Ҳарчанд техникаи криминалистикӣ воситаи муассир мебошад, таҷриба нишон медиҳад, ки истифодаи он бо мушкилот ва маҳдудиятҳо, аз ҷумла сатҳи малакаи касбӣ, талаботи меъёрӣ ва мавҷудияти таҷҳизоти зарурӣ рӯбарӯ мебошад. Бо ин вучуд, таҳлилҳои назариявӣ ва таҷрибавӣ нишон медиҳанд, ки роҳҳои такмили усулҳо ва воситаҳо метавонанд самаранокии раванди тафтиши ҷиноятро ба таври назаррас баланд бардоранд.

Бар асоси натиҷаҳои таҳқиқ, барои беҳтар намудани истифодаи техникаи криминалистикӣ ва баланд бардоштани самаранокии фаъолияти муфаттишони прокуратура пешниҳоди қатъӣ дода мешавад, ки сатҳи тайёрии касбӣ ва малакаи муфаттишон тавассути омӯзишҳо ва курсҳои махсус такмил дода шавад, таҷҳизоти муосир ва воситаҳои техникаи криминалистикӣ дар тамоми ниҳодҳои прокуратура дастрас гарданд ва методикаи ягонаи истифодаи онҳо таҳия ва стандартизатсия карда шавад. Ҳамчунин, натиҷаҳои таҳқиқот метавонанд дар таҳияи санадҳои меъёрӣ

ва дастурҳои амалии тафтишӣ истифода шаванд, ки ба ҳамоҳангсозии фаъолияти тафтишӣ ва таъмин намудани адолати судӣ мусоидат менамоянд. Ин чораҳо имконият медиҳанд, ки таҳқиқоти амалӣ ва назариявӣ дар соҳаи криминалистика ҳамчун манбаи қавӣ барои рушди илмӣ ва такмили таҷрибаи амалии муфаттишони прокуратура истифода шаванд.

Навгони илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда. Навгони илмӣ таҳқиқ дар он зоҳир мешавад, ки кор барои аввалин бор раванд ва хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят, ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалӣ таҳлил мекунад. Аҳаммияти таҳқиқ дар он аст, ки он на танҳо мушкилоти амалӣ ва сатҳи самаранокӣ истифодаи техникаи махсуси криминалистикӣ, балки масъалаҳои меёрий, ҳуқуқӣ ва методологиро низ ба таври систематикӣ баррасӣ менамояд. Таҳқиқ аввалин бор таҷрибаи дохилӣ ва хориҷро муқоиса намуда, меёрҳо ва усулҳои муосири тафтиши ҷиноятро таҳлил карда, роҳҳои оптималии истифодаи техникаи криминалистикӣ барои муфаттишони прокуратура муайян мекунад.

Дар доираи таҳқиқ, усулҳои гуногуни таҳлилӣ, аз ҷумла таҳлили ҳолатҳои амалӣ, муқоисаи стандартҳои меёрий ва истифодаи воситаҳои техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят истифода шудаанд. Ин равиш имконият дод, ки на танҳо мушкилоти амалии истифодаи техника муайян шаванд, балки роҳҳои такмили методологияи тафтишӣ пешниҳод карда шаванд. Аз ин ҷиҳат, навгони илмӣ дар таҳқиқ ба он вобаста аст, ки масъалаҳои назариявӣ ва амалӣ бо ҳам пайваст карда шуда, дар доираи як таҳлили систематикӣ пешниҳод шудаанд.

Саҳеҳияти натиҷаҳои гирифташуда бо истифода аз таҳлили маҷмуии далелҳо, муқоисаи таҷрибаи гуногун ва истифодаи усулҳои стандартӣ криминалистикӣ таъмин гардидааст. Ҳамзамон, натиҷаҳо дар асоси

таҷрибаи муфаттишони прокуратура ва манбаъҳои ҳуқуқиву илмӣ асоснок карда шудаанд, ки ин барои эътимоднокии таҳқиқ аҳаммияти калидӣ дорад. Таҳқиқ нишон медиҳад, ки истифодаи техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят самаранок ва муассир буда, ҳалли мушкилот ва такмили равандҳои тафтиширо дар амал имконпазир месозад. Аз ин лиҳоз, натиҷаҳои таҳқиқ дорои арзиши назариявӣ ва амалӣ мебошанд ва метавонанд ҳамчун асос барои таҳияи дастурҳо ва методикаҳои муосири тафтиши ҷиноят ва истифодаи техникаи криминалистикӣ хизмат кунанд.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ, иқтисодӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия.

Натиҷаҳои таҳқиқоти диссертатсия дорои аҳаммияти гуногунҷанба мебошанд ва метавонанд ба пешрафти назариявӣ ва амалии соҳаи криминалистика ва фаъолияти мақомоти прокуратура таъсири мусбат расонанд. Аз ҷиҳати илмӣ, таҳқиқ аввалин бор раванд ва хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят систематикӣ баррасӣ намуда, масъалаҳои назариявӣ ва методологии криминалистика, аз ҷумла усулҳои ҳифзи далелҳо, таҳлили далелҳои ҷиноятӣ ва истифодаи воситаҳои техникӣ муосирро таҳлил мекунад. Ин ба таҳияи донишҳои нави илмӣ ва густариши фаҳмиши системавӣ дар бораи самаранокӣ техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят мусоидат менамояд.

Аз ҷиҳати амалӣ, натиҷаҳои таҳқиқ имконият медиҳанд, ки раванди тафтиши ҷиноят дар мақомоти прокуратура самараноктар ва ҳамоҳангтар ташкил карда шавад. Пешниҳодҳо оид ба такмили малакаи касбии муфаттишон, стандартизатсия ва методикаи ягонаи истифодаи техникаи криминалистикӣ ва татбиқи таҷҳизоти муосир ба баланд бардоштани сифати тафтиши ҷиноят ва ҳифзи ҳуқуқҳои шаҳрвандон

мусоидат мекунанд. Инчунин натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд дар таҳияи дастурҳо ва санадҳои меъёрии амалии тафтиши ҷиноят истифода шаванд.

Аз ҷиҳати иҷтимоӣ, натиҷаҳои таҳқиқ ба беҳтар намудани сатҳи адолати судӣ, ҳифзи ҳуқуқҳои шаҳрвандон ва эътимоди аҳоли ба фаъолияти мақомоти ҳуқуқӣ мусоидат мекунанд. Истифодаи самараноки техникаи криминалистикӣ ва таҳлили дурусти далелҳо ба муайян намудани ҳақиқат дар парвандаҳои ҷиноятӣ ва пешгирии ҷиноятҳои нав мусоидат мекунад. Ин, ба навбати худ, барои устувории ҷомеа, ҳифзи тартиботи ҳуқуқӣ ва эътимоди шаҳрвандон ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ аҳаммияти ҷиддӣ дорад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ бо истифода аз усулҳои стандартӣ таҳлили криминалистикӣ, муқоисаи таҷрибаи дохилӣ ва байналмилалӣ, ҳамчунин таҳлили ҳолатҳои амалӣ ва таҳқиқи санадҳои меъёрий таъмин гардидааст. Дар раванди таҳқиқ тамоми маълумотҳо ва далелҳо тавассути усулҳои систематикӣ ҷамъоварӣ ва таҳлил шудаанд, ки ин барои эътимоднокии натиҷаҳо заминаи қавӣ фароҳам меорад. Ҳамзамон, натиҷаҳои таҳқиқ асоснокии назариявӣ ва методологии қавӣ доранд, зеро онҳо бо таҳлили васеи адабиётҳои илмӣ, санадҳои меъёрий ва стандартҳои амалии прокуратура ва ниҳодҳои тафтишироӣ мувофиқ мебошанд.

Дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ дар он зоҳир мешавад, ки таҳлилҳо ва хулосаҳо дар асоси далелҳои воқеӣ ва санадҳои ҳуқуқӣ таҳия гардида, имконият медиҳанд, ки қонунӣ ва самаранок будани истифодаи техникаи криминалистикӣ дар раванди тафтиши ҷиноят арзёбӣ карда шавад. Ҳар як хулоса ва натиҷаи таҳқиқ бо далелҳои амалӣ ва таҳлили назариявӣ асоснок шудааст, ки ин ба баланд бардоштани эътимоднокии натиҷаҳо ва қобилияти татбиқи онҳо дар амал мусоидат мекунад.

Дар маҷмӯъ, натиҷаҳои таҳқиқ дорои сатҳи баландии эътимодноӣ ва дурустӣ мебошанд, зеро онҳо ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалӣ таҳлил ва санҷида шудаанд, инчунин имконият медиҳанд, ки пешниҳодҳо оид ба такмили усулҳо ва техникаи криминалистикӣ дар фаъолияти муфаттишони прокуратура ба таври муассир татбиқ карда шаванд. Ин асос барои истифодаи натиҷаҳо дар таҳияи дастурҳо, методикаҳои амалии тафтишӣ ва санадҳои меъёрий мебошад.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ. Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқи мазкур дар он зоҳир мешавад, ки ӯ барои аввалин бор масъалаҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноятро ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалӣ таҳлил намудааст. Довталаб систематизатсияи усулҳо ва воситаҳои техникий истифодаи криминалистика, таҳлили таҷрибаи дохилӣ ва байналмилалӣ, ҳамчунин муқоисаи методология ва стандартҳои амалиро анҷом дода, роҳҳои оптималии истифодаи техникаи криминалистикӣ барои баланд бардоштани самаранокии тафтиши ҷиноятро пешниҳод кардааст.

Дар доираи таҳқиқ, довталаб мустақилона ҷамъоварӣ ва таҳлили маълумоти амалӣ, таҳлили санадҳои меъёрий ва ҳуқуқӣ, баррасии адабиётҳои илмӣ ва муқоисаи таҷрибаҳои гуногунро ба роҳ монда, натиҷаҳои таҳқиқро бо асоснокии назариявӣ ва практикӣ таҳия кардааст. Ҳамзамон, таҳқиқҳои довталаб ба таҳия ва пешниҳоди методикаҳои такмили истифодаи техникаи криминалистикӣ ва стандартҳои амалии тафтиши ҷиноят оварда расонида, саҳми мушаххас ва бевоситаи ӯро дар рушди соҳаи криминалистика ва фаъолияти прокуратура нишон медиҳанд.

Дар маҷмӯъ, саҳми шахсии довталаб дар таҳқиқ аз рӯйи андоза ва сифати тадқиқоти гузаронидашуда, таҳлили методологӣ ва пешниҳодҳои

амалии таҳқиқ муайян мегардад, ки ин ба эътимодноӣ ва нағмонии илмӣ натиҷаҳои таҳқиқ заминаи қавӣ фароҳам меорад ва барои рушди соҳаи илмӣ ва амалии тафтиши ҷинойт аҳамияти муҳим дорад.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Доир ба мавзӯи диссертатсия ва моҳияти он диссертант 5 мақолаҳои илмӣ, аз ҷумла, 4 адади онҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи тавсиянамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 1 мақола дар нашрияҳои дигар ба таъб расонидааст. Аз ҷумла:

I. Мақолаҳое, ки дар маҷаллаҳои тақризшаванда ва тавсиякардаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба таъб расидаанд:

[1-М]. Азамзода, А.А. Общие положения технико-криминалистического обеспечения органов прокуратуры [Текст] / А.А. Азамзода // Вестник Таджикского национального университета. Серия социально-экономических и общественных наук. – 2023. – №10. – Часть II. – С. 246-254; ISSN 2413-5151.

[2-М]. Азамзода, А.А. Использование прокурором криминалистических знаний при осуществлении надзора за законностью процессуальной деятельности органов предварительного расследования [Текст] / А.А. Азамзода // Вестник Таджикского национального университета. Серия социально-экономических и общественных наук. – 2024. – №3. – С. 211-219; ISSN 2413-5151.

[3-М]. Назаров, А.К. Азамзода А.А. Техничко-криминалистическое обеспечение расследование преступлений по горячим следам [Текст] / А.К. Назаров, А.А. Азамзода // Вестник филиала Московского государственного университета имени М.В. Ломоносова в городе Душанбе. Серия гуманитарных и экономических наук. – Том 2. – 2024. – №2 (40). – Часть II. – С. 96-102; ISSN 2709-6244.

[4-M]. Азамзода, А.А. Аҳаммияти истифодаи технологияҳои иттилоотӣ дар раванди тафтиши ҷиноятҳо [Матн] / А.А. Азамзода // Осори Академияи вазорати корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон. –2025. – №2 (66).–139-145; ISSN 2412-141X

II. Мақолаҳои илмие, ки дар маҷмуаҳо ва дигар нашрияҳои илмӣ-амалӣ чоп шудаанд:

[5-M]. Азамзода, А.А. Проблемы защиты прав и свобод личности при применении технических средств в процессе расследования уголовных дел [Текст] / А.А. Азамзода // VI Международная научно-теоретическая конференция прав человека и глобализация (Материалы конференции, посвященной дню прав человека). – Душанбе, 2024. – С. 52-55.

Теъдоди маводи чопшуда ба банди 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 (бо тағйири иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқ мебошад.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он.
Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия. Дар муқаддимаи диссертатсия аҳаммияти мавзӯи таҳқиқшаванда бо таври амиқ асоснок карда шудааст. Дар он дараҷаи омӯзиши масъалаи истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят арзёбӣ гардида, объект ва мавзӯи таҳқиқот, ҳадаф ва вазифаҳои он, асосҳои назариявӣ ва методологии таҳқиқ, наwgониҳои илмӣ ва аҳаммияти назариявӣю амалӣ муайян карда шудаанд. Таҳқиқ дар доираи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ сурат гирифта, масъалаҳои назариявӣ ва таҷрибавии истифодаи техникаи криминалистикӣ ва самаранокии он дар раванди тафтиши ҷиноятро фаро мегирад. Диссертатсия аз номгӯи ихтисораҳо ва аломатҳои шартӣ, муқаддима, се боб, ҳафт зербоб, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои таҳқиқот, рӯйхати адабиёт ва феҳристи

интишороти илмий доктрина иборат буда, ҳаҷми умумӣ он 192 саҳифаро ташкил медиҳад. Мубрамияти мавзӯ ва аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоӣ натиҷаҳои таҳқиқ ба таҳия ва тақмили усулҳо ва методикаҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ дар фаъолияти муфаттишони прокуратура мусоидат намуда, ба рушди илмӣ соҳа ва беҳтар шудани самаранокии раванди тафтиши ҷиноят заминаи қавӣ фароҳам меоранд.

Боби якуми диссертатсия ба таҳлили ҳамаҷонибаи заминаҳои назариявӣ, принципҳо ва механизмҳои таҷрибаи техникаи криминалистикӣ дар фаъолияти муфаттишони прокуратура бахшида шудааст. Дар ин боб, масъалаҳои асосии техникаи криминалистикӣ, аз ҷумла таъриф, хусусиятҳо, принципҳои амал ва низоми ташкили истифодаи он дар раванди тафтиши ҷиноятҳо бо дарназардошти талаботи меъёрҳои ҳуқуқӣ ва стандартҳои амалии тафтишоти судӣ мавриди таҳлил қарор гирифтааст. Муаллиф диққати махсусро ба таҳлили самаранокии истифодаи усулҳои техникии замонавӣ, кафолатдиҳии дурустии далелҳо ва мутобиқати онҳо бо меъёрҳои ҳуқуқӣ ва меъёрҳои стандартӣ тафтиш равона кардааст. Ин таҳқиқот имкон медиҳад, ки таъсири омилҳои назариявӣ ва методологӣ ба натиҷаҳои фаъолияти тафтишотӣ ҳамаҷониба арзёбӣ карда шавад, ки ин барои баланд бардоштани сатҳи дурустӣ ва эътимоднокии фаъолияти муфаттишон аҳаммияти калони амалӣ дорад.

Боби дуюми диссертатсия ба таҳлили равандҳои ҳамкорӣ ва ҳамоҳангсозии фаъолияти муфаттишони прокуратура бо муассисаҳои экспертизаи судӣ ва истифодаи донишҳои криминалистикӣ равона шудааст. Дар ин боб, равандҳои ҳамкориҳои мақомоти тафтишотӣ бо коршиносон ва муассисаҳои экспертизаи судӣ таҳлил гардида, усулҳои муносири мубодилаи маълумот, ташкили коркарди далелҳо ва мутобиқсозии раванди тафтиш бо талаботи илмӣ ва меъёрҳои ҳуқуқӣ баррасӣ шудаанд. Муаллиф механизми ҳамоҳангсозии фаъолияти

муфаттишон ва коршиносонро дар мавриди таъини дурустии натиҷаҳои таҳлили далелҳои ҷиноятӣ таҳлил карда, аҳаммияти ин равандро барои таъмини шаффофият, дурустӣ ва эътимоднокии раванди тафтиш таъкид намудааст. Таҳқиқот нишон медиҳад, ки ҳамкориҳои самараноки муфаттишон бо муассисаҳои экспертизаи судӣ на танҳо самаранокии тафтиши ҷиноятҳоро баланд мебардорад, балки имконият медиҳад, ки усулҳои таҳлил ва таҷҳизоти инноватсионӣ ба таври босамар татбиқ гарданд.

Боби сеюми диссертатсия ба таҳлили таъминоти техникӣ–криминалиستيкии раванди тафтиши ҷиноятҳо ва истифодаи воситаҳои замонавӣ дар фаъолияти муфаттишони прокуратура бахшида шудааст. Дар ин боб, принципҳо ва қоидаҳои истифодаи воситаҳои муосири техникӣ, таҷҳизоти муосир, технологияҳои ғосилавӣ ва стандартҳои амалии тафтиши ҷиноятҳо таҳлил карда шудаанд. Муаллиф равандҳои истифодаи таҷҳизоти муосири криминалистикӣ аз қабili нейросет ва тафаккури сунъӣ, асбобҳои электронии муосир ва технологияҳои навро бо диққати махсус ба ҳамоҳангсозии онҳо бо усулҳои классикӣ ва талаботи қонунгузорӣ баррасӣ кардааст. Ин таҳқиқот имконият медиҳад, ки истифодаи техникаи криминалистикӣ дар фаъолияти муфаттишон на танҳо самаранок ва дуруст, балки шаффоф ва боэътимод анҷом дода шавад. Ҳамзамон, таҳлили мазкур заминаи рушди барномаҳои амалии такмилёфта ва татбиқи технологияҳои инноватсионӣ дар раванди тафтиши ҷиноятҳоро фароҳам меорад.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи Азамзода Акмал Азам дар мавзӯи “Хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯйи ихтисоси

12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-чустучӯӣ ба талаботи қарори Раёсати Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки аз 30 сентябри соли 2021, №7 тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад.

Мутобиқати тахассусии довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмии Азамзода Акмал Азам ба ихтисоси илмии дархостшаванда 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-чустучӯӣ мувофиқат мекунад. Таҳқиқоти диссертатсионӣ аз ин ҷиҳат қобили дастгирӣ мебошад.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Дар раванди таҳияи диссертатсия, ҳар гуна таҳқиқот, ҳатто бо истифодаи усулҳои муосир ва манбаҳои илмӣ, метавонад бо эродҳои маънии назариявӣ ва амалӣ ё ҳолатҳои баҳсталаб рӯбарӯ гардад. Аз ин ҷиҳат, муайян ва таҳлил намудани эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб яке аз унсурҳои муҳимми таъмини дурустӣ ва эътимоднокии натиҷаҳои диссертатсия мебошад.

1. Диссертатсия дар таҳлили назариявии техникаи криминалистикӣ бештар ба ҷанбаҳои умумӣ равона карда шудааст, вале ҷанбаҳои мукаммали такмилёфтаи усулҳои инноватсионӣ ва таҷҳизоти муосири техникӣ барои тафтиши ҷиноятҳои мураккаб пурра таҳлил нашудаанд.

2. Дар рисола масъалаҳои ҳуқуқӣ ва меъёрҳои стандартӣ истифодаи техникаи криминалистикӣ дар фаъолияти муфаттишони прокуратура ба таври систематикӣ ва муфассал таҳқиқ нашудааст, ки метавонад ба номуайяни ва тафсирҳои гуногун дар амал татбиқ шудани техника оварда расонад.

3. Муаллиф ҷанбаҳои амалии татбиқи техникаи криминалистикӣ, аз ҷумла истифодаи таҷҳизоти электронии муосир ва технологияҳои фосилавӣ, ба таври муфассал таҳлил накардааст; ин метавонад имкониятҳои самаранокии истифодаи техника ва таҳлили дурустии далелҳоро маҳдуд созад.

Автореферати диссертатсия тибқи тартиби муқарраршуда барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ таҳия гардида, мазмунӣ асосии кори таҳқиқро инъикос менамояд ва дар он, натиҷаҳои назаррасии илмӣ асоснок гардида, шарҳи пурраи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Азамзода Акмал Азам дар мавзӯи “Хусусиятҳои истифодаи техникаи криминалистикӣ аз ҷониби муфаттишони прокуратура дар раванди тафтиши ҷиноят: проблемаҳои назариявӣ ва амалӣ” барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ аз рӯи ихтисоси 12.00.12 – Криминалистика; фаъолияти судӣ-экспертӣ; фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ сазовор мебошад.

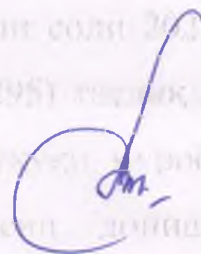
Диссертатсия ва автореферат дар семинари васеи илмӣ-назариявӣ кафедраи ҳуқуқи муроғияи ҷиноятӣ ва криминалистикаи факултети ҳуқуқшиносии донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон баррасӣ шудааст. Дар семинарии васеи илмӣ-назариявӣ 10 нафар иштирок доштанд: Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 10, «зид» - нест, «бетараф» - нест. Суратҷаласаи семинарии васеи илмӣ-назариявӣ таҳти № 1 аз 3 ноябри соли 2025.

Тақризи муассисаи пешбар аз ҷониби Ҳамроев Шухрат Садирович, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи ҳуқуқи муроғияи ҷиноятӣ ва криминалистика, декани факултети ҳуқуқшиносии

Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, таҳия ва пешниҳод шуда, дар ҷаласаи кафедраи ҳуқуқи мурофиаи ҷиноятӣ ва криминалистикаи факултети ҳуқуқшиносии донишгоҳи (Славянин) Россия ва Тоҷикистон баррасӣ, муҳокима ва ҷонибдорӣ шудааст. Дар ҷаласаи кафедра 10 нафар иштирок доштанд: Натиҷаи овоздиҳӣ: «тарафдор» - 10, «зид» - нест, «бетараф» - нест. Суратҷаласаи кафедра таҳти №4 аз 4 ноябри соли 2025.

Раиси семинари васеи илмӣ- назариявӣ:

номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, и.в. мудири кафедраи ҳуқуқи мурофиаи ҷиноятӣ ва криминалистикаи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон

Назарзода Р.Г.

Ташхисгар:

доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессори кафедраи ҳуқуқи мурофиаи ҷиноятӣ ва криминалистика, декани факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон

Ҳамроев Ш.С.

Котиби ҷаласа:

омӯзгори кафедраи ҳуқуқи мурофиаи ҷиноятӣ ва криминалистикаи факултети ҳуқуқшиносии Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон

Холзода А.

Имзои Назарзода Р.Г., Ҳамроев Ш.С.

ва котиби ҷаласа Холзода А.-ро тасдиқ менамоям

Сардори Раёсати кадрҳои Донишгоҳи (Славянии) Россия ва Тоҷикистон

Нуриддинов Х.Х.

Суроға: 734025, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш.Душанбе, к. Мирзо Турсунзода 30, Тел.: (992 37) 221-35-50. E-mail: p.rektora@mail.ru.

<http://www.rtsu.tj>.

«04» ноябри соли 2025